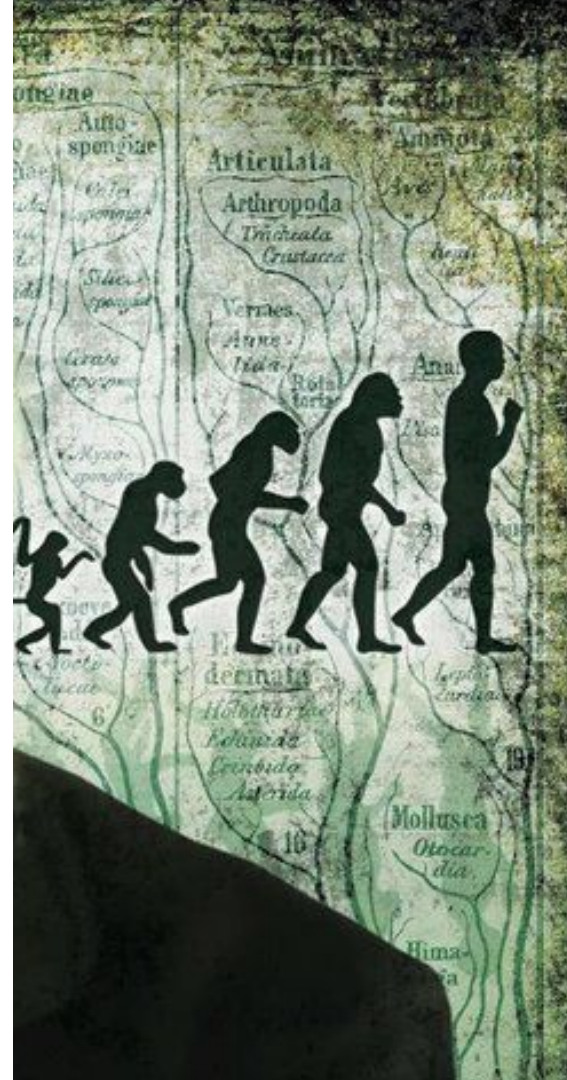




# Filosofische implicaties van de evolutietheorie

24 november 2021  
Door Michiel Hekkens



# Wat we vandaag gaan doen

## Eerst gaan we afbreken (dit gaan jullie doen)

- 15 min: Waarom de evolutietheorie ervoor zorgt dat:
  - ... de mens niks voorstelt
  - ... God niet bestaat
  - ... het leven zinloos is

## Dan gaan we opbouwen (dit ga ik uitleggen)

- 30 min: We gaan op zoek naar lichtpuntjes
  - Laat de evolutietheorie toch ruimte over voor een zinvol leven?
  - Misschien wel: met ideeën en memes
  - Afsluiting: Verwerkingsopdracht

# Eerst gaan we afbreken

- Opdracht: Denk na en schrijf op

Hoe zou je uit de evolutietheorie kunnen afleiden dat:

1. ... de mens niks voorstelt
2. ... God niet bestaat
3. ... het leven zinloos is



- 5 - 10 minuten, dan samen bespreken
- Als het te moeilijk is, steek een hand op en je krijgt een paar hints

# Waarom de evolutietheorie impliceert dat...

- ... de mens niks voorstelt

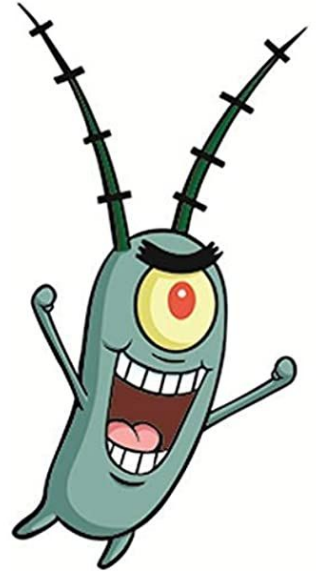
*Alle dieren die nu bestaan zijn hele verre klein-klein-klein(^99)kinderen van dezelfde soort plankton. De mens is niet uniek en is niet 'meer waard' dan andere dieren.*

- ... God niet bestaat

*In de Bijbel staat dat God Adam creëerde naar zijn eigen evenbeeld. Dit botst met de evolutietheorie.*

- ...het leven zinloos is

*Alle wezens op aarde zijn verwickeld in een eindeloze strijd om voortplanting (**survival of the fittest**). Evolutie is blind. Er is geen doel.*



# Survival of the fittest

- Alle dieren streven naar voortplanting. Het is hun enige doel. Bij veel dieren is dit duidelijk zichtbaar (voorbeeld: de zalm)
- En de mens?
- Ik:
  - Ik word morgen dertig (!)
  - De meest vruchtbare periode van mijn leven
  - Als ik mijn Darwinistische doel (succesvolle replicatie van mijn genen) wil bereiken, dan moet het nu gebeuren
  - De dertigers om mij heen voldoen hieraan: samenwonen, trouwen, kinderen krijgen
  - Ze voeren hun Darwinistische programma uit
- En jullie? Vertonen jullie ook Darwinistisch gedrag?



# Dus: we zijn blinde slaven van de evolutie?

- Nee. Niet iedereen is bezig met Darwinistisch gedrag
- Soms doen mensen zelfs precies het tegenovergestelde. Denk aan:
  - Priesters
  - Vrouwen die een abortus plegen
  - Mensen die geen kinderen willen
  - Homo/lesbo/bi
- Blijkbaar kunnen we ons genetische programma ook negeren.
- Er bestaat dus iets wat sterker is dan voortplantingsdrang. Wat zou dit kunnen zijn?

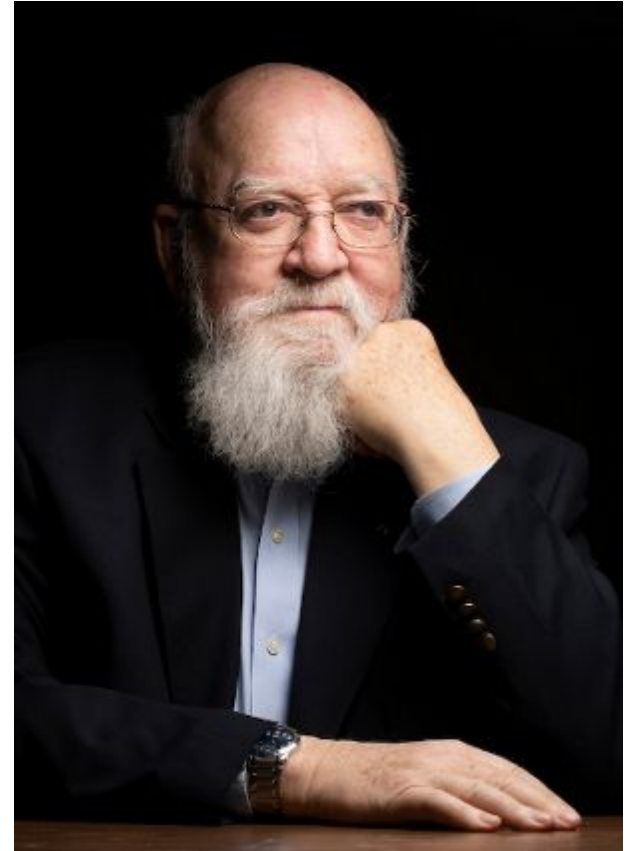


# Cultuur > natuur

- Ideeën zijn sterker dan voortplantingsdrang
- Dus: het leven heeft weer zin?

Daniel Dennett: 'Nee'

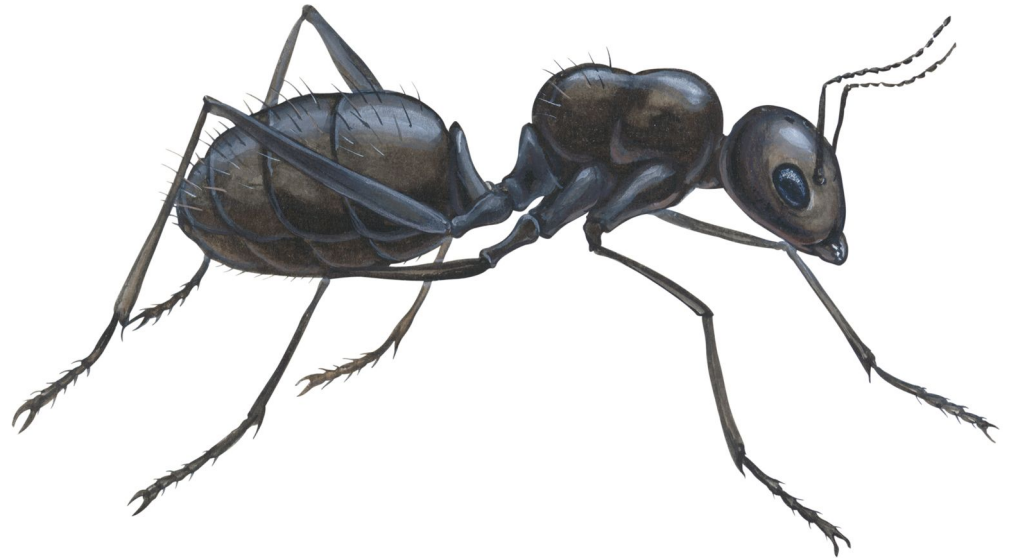
- Wij kiezen onze ideeën niet, maar ideeën kiezen ons
- Dit is de leer van de memetica



# Het lastigste stuk van deze les

Ik ga memetica uitleggen met:

- Het verhaal van de suïcidale mier





# Memetica

- Memen (woorden, ideeën, tradities, liedjes, kledingmerken, etc.) hebben ook een Darwinistische logica
- Ze concurreren met elkaar en willen zich delen, net als levende wezens
- Wij kiezen onze ideeën niet, maar ideeën kiezen ons



# Dus alles is tóch zinloos?

Nee! Niet per se!

- Als we doorhebben dat memen onze hoofden binnendringen, kunnen we ons hiertegen verzetten  
→ Als je doorhebt dat je een stopwoordje gebruikt, zoals 'ofzo' of 'zeg maar', dan kun je hiermee stoppen
- Dit geldt ook voor het Christendom, politieke overtuigingen, liedjes die je leuk vindt

Conclusie: De mens wordt beïnvloed door genen en memen (voortplantingsdrang en ideeën

In het schipperen tussen de twee ligt vrijheid en zingeving

# Verwerkingsopdracht

1. Volgens Daniel Dennett worden mensen niet alleen gedreven door natuur, maar ook door cultuur. Memen dringen onze hoofden binnen en bepalen onze gedachten.
  - A. Ga bij jezelf te rade: zitten er memen in jouw hoofd die zijn binnengedrongen zonder dat je er zelf voor hebt gekozen? Geef een voorbeeld!
  - B. Geef ook een voorbeeld van een manier waarop de evolutietheorie tot uiting komt in jouw dagelijkse bezigheden
2. Wat denk je? Worden mensen meer gedreven door hun genen of hun memen? Leg uit!